

absolutus;¹ et in dicto cap. A nobis extenditur etiam hoc ad mortuos.

Conficere autem eucharistiam est solius ordinis. Ideo fit per ordinatos nullam habentes jurisdictionem, licet mali sint. Nam non habens ordinem, sive bonus sive malus sit, consecrare vel absolvere in conscientia non potest, sicut carens oculis non potest videre. Habens autem ordinem, licet malus, est similis ei, qui oculum habet, et tamen aegrum, non autem visu carentem. Absolvere vero in foro conscientiae est ordinis et jurisdictionis, et plus ordinis quam jurisdictionis.

Est igitur jurisdictio quoad substantiam suam et quoad usum variabilis, et in hoc et in aliis a potestate ordinis longe diversa.

¹ Cap. 15. 38., ibid.

Summarium voti primi Patris Jacobi Lainez de institutione episcoporum, in congregatione generali concilii Tridentini 20. Octobris 1562 recitati.¹

(Ex Hist. conc. Trid. a Pallavicinio conscripta et ab I. B. Giattino latine reddita, Aug. Vindel. 1755, partis III. lib. 18. cap. 15. pag. 81.)

Postremus ex disputantibus, sed extra ordinem, pro ritu ipsi a legis praescripto, fuit Didacus Lainius, summus moderator societatis Jesu, qui 20. Octobris verba fecit, et integrum conventus habiti tempus solus explevit. Haec Lainii disputatio laudem excitavit parem cuicumque alii in eo concilio unquam audita. . . Hujusmodi fuit ejus sententia.

Quatuor a se suscipi: Quaestionis explicationem, suae sententiae expositionem, confutationem argumentorum quae ab asseclis contrariae objectabantur, suae comprobationem. Praemisit, complures ab eo opere se dehortatos, ne in vituperationem assentatoris pontificii caderet; non tamen idcirco censere se ab obligatione defendendae veritatis solutum. Deum sibi testem adesse, judicem vivorum ac

¹ Notat Pallavicinius, se hoc votum patris Lainez quasi ex accidenti invenisse in Vaticani tabularii volumine, quod ad acta illius temporis pertinebat; in exteriori nota praeter nomen auctoris expressum esse, illud a Vicecomite (Visconti) ad cardinalem Carolum Borromaeum 9. Novembris 1562 fuisse missum. Merito observat, magnam diversitatem inter hoc summarium authenticum et summarium a Sarpio exhibitum in sua concilii Tridentini historia reperiri. Quod Lainez hic adumbravit calamo, hoc vividius coloravit lingua (n. 18.). — Conferantur ea quae brevissime scribit de hac oratione Paleottus in Actis concilii ed. Theiner II, 596.

mortuorum, se secundum conscientiam loqui; nunquam assentandi gratia verbum a se prolatum. Ter illi synodo interfuisse, sub Paulo, sub Julio, et sub Pio; semper usum sinceritate loquendi, et nihilominus eadem usurum in posterum; nullam sibi causam suppetere aliter agendi, utpote nihil aut quaerenti, aut metuenti.

Postea quaestionem ingressus, dixit ad eam exponendam: Illud esse ex jure divino, quod Deus per se ipse proxime efficit; e converso non dici ex jure divino, quod idem per interpositas personas peragit. Ita omnem legem a Deo procedere, ex Sapientiae effato: *Per me reges regnant, et potentes decernunt justitiam*; non tamen omnem legem juris divini appellari. Quin etiam non modo legem omnem, sed omnem veritatem, ut Ambrosius scribit, a Spiritu S. provenire; nec tamen omnem veritatem esse juris divini. Observavit praeterea, nec requiri, nec satis esse, ut mandatum quodpiam sit ex jure divino, quod in sacris literis illud contineatur. Id non requiri, satis liquere in materiis formisque sacramentorum, non cunctis in sacra scriptura expressis, et tamen cunctis de jure divino. Idem non satis esse, deprehendi in decreto, ne sanguis aut animal suffocatum comedatur, quae prohibitio extat in Act. apostolorum capit. 15; nec tamen ea est de jure divino; aliter etiam in praesentia vim haberet. Et quamvis ibi narretur dictum ab apostolis: *Visum est Spiritui Sancto et nobis*, non tamen significari, eam S. Spiritus legem fuisse, sed S. Spiritus afflatu constitutam. Similiter non quia Paulus jubeat episcopum unius uxoris virum fuisse, et mulieres velare capita, hujusmodi mandata esse divina. Ad haec advertit, quemadmodum multa opera Deo tribuuntur a sacris literis, et a patribus, quia ipse in ea influit, tametsi per causas secundas id agat, exempli gratia a psalte, quod jumentis det escam, et ab apostolo, quod in corpore ponat membra; ita pariter Deo tribui jussiones aliquas, quae proxime ab ipso non sunt, adeoque nec de jure divino. Hoc pacto jejunium a Basilio nominari praecipuum divinum, quia Deus corporis afflictationem generatim praecipit et hominibus impertit jurisdictionem ad

illius rationem decernendam, praescripto jejunio. Ita dici ab apostolo: *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron*, quamquam Deus non per se sed per homines eligat. Ex opposito quaedam appellari res unius aut alterius hominis tametsi a Deo institutae, quia tales homines ipsarum ministri fuerunt, sicuti dicitur baptismus Joannis, et etiam lex Moysis, si caeremonialis intelligatur per Moysem data; quum moralis dicatur lex Dei, quia non per alium, sed per ipsum processit, quamquam utriusque auctor Deus esset.

Porro hanc regulam posse constitui, nixam observatione, congruentia, et etiam similitudine operam naturalium: eas jussiones, quas Deus voluit immutabiles, a se habitas fuisse, mutabiles vero per alium; atque idcirco contineri in evangelio leges immutabiles, quia ab ipso Christo sunt promulgatae.

Hoc posito, duas esse inter homines potestates, alteram civilem, quae bonum statum morale intendit, ac de ea hic disserere ad rem non esse; alteram ecclesiasticam, cujus est animorum sanctitatem curare; hanc rursus duplicem esse, unam quae id perficit virtute sacramentorum absque alio adjumento, et alteram, quae per anathemata aliasque constitutiones id praestat. Priorem esse ordinis potestatem, quae per consecrationem imprimitur atque instituta per se est ad sanctitudinem aliis rebus impertiendam, quantum id animarum sanctitati opus est; posteriorem esse jurisdictionis potestatem, atque hanc non infundi per consecrationem sed per simplicem collationem, adeoque communicari posse cuivis clerico minori, et etiam homini laico. Utramque potestatem, quippe ad caelum tendentem, a caelo provenire, sicuti necesse est, ut aqua ex tam alto descendat, quam altum ascendit. Sed inter se discrepare variis proprietatibus. Potestatem ordinis infundi non hominis arbitratu, sed definitis pactisque a Deo modis, quo ita patefieret, eam esse divinam; et idcirco a malo daemone, divinitatis aemulo, magicas cantiones fuisse institutas, cupiente se coli tamquam Deum, quem videt sua, ut ita loquar, habentem in-

cantamenta inefficacia verborum ac rituum, quibus sacramenta peraguntur. In potestate jurisdictionis nullum esse ritum a Deo decretum, eaquepropter illam communicari pro arbitrato humani superioris. Praeterea homini per priorem non nisi nudum ministerium concedi, nec ab ipso effectum attingi, qui producitur a Deo; in altera exerceri ab homine auctoritatem et imperium, et effici proxime potestatem denuo productam; prioris, quippe immobilis, effecta a nulla humana potentia obturbari posse, tametsi usus licitus vetari queat; alterius, quae mutabilis est, effecta posse ab alio homine pro suo arbitrato impediri.

Explicatis vocabulis, normaue universali statuta, accessit ad alteram partem, hoc est, ad suam ferendam sententiam. Affirmavit, ordinis episcoporum potestatem esse a Deo proxime in singulis hominibus, jurisdictionis potestatem esse a Deo proxime in genere, nimirum in quibusdam, ut in Petro ac successoribus, atque sicut ipse arbitrabatur, in cunctis apostolis ex peculiari privilegio; in reliquis, veluti in episcopis peculiaribus, eam manare per interpositam a Deo personam, proxime a Romano pontifice. Hanc rationem conformari normae et congruentiae a se expositae in primo articulo. Etenim in Romano pontifice dum is in pontificatu perseverat, jurisdictionem esse invariabilem, quemadmodum etiam in apostolis; in episcopis variari posse, et mutari a pontifice, quamvis non ex mera voluntate, sed ex causa.

Ad tertium rei propositae caput progressus, argumenta contraria confutavit, ad quod sibi naviter viam straverat in primo capite. Objectare nonnullos, Christi verba *Pasce oves meas* a ss. Basilio et Ambrosio intelligi non ad solum Petrum dicta, sed ad omnes apostolos, et in ipsis ad omnes episcopos, eaque propter ipsis fuisse proxime impertitam a Christo jurisdictionem significatam in potestate pascendi. Ad haec responderi, ea verba dicta quidem fuisse cunctis apostolis non tamen in omnibus, sed in solo Petro, a quo, quum gregem integrum pascere per seipsum non posset, admovendi erant illi operi reliqui apostoli; si secus exponerentur, haeresim ex illis deduci. Quum enim ex

vi hujusmodi verborum tradita fuisset jurisdictio in eos qui pascendi erant, quumque ea verba essent universalialia, adeoque complecterentur singulas Christi oves, quarum una erat Petrus, si intelligerentur proxime dicta ac directa cunctis apostolis, confectum iri, iisdem fuisse commissum, ut Petrum etiam pascere, eundemque proinde ipsorum subditum extitisse.

Simile quiddam ab aliis opponi ex aliis verbis: *Quodcumque ligaveritis etc., cujuscumque remiseritis peccata etc.*, quae sane ad cunctos apostolos ac successores directa sunt. Sed hoc nihil officere, quoniam per ipsa tradita fuit ordinis potestas ad absolvendum in sacramento; non facultas jurisdictionis exterioris; ac propterea dici a S. Thoma, claves earumque potestatem, quae jurisdictionis potestas est, traditas fuisse Petro, ita ut ab eo in reliquos devenirent. Hanc interpretationem firmavit, animadvertens, cum Christus protulit recitata verba *Quodcumque ligaveritis, quodcumque remiseritis*, nondum Petrum ecclesiae caput fuisse constitutum, quum adhuc dictum ipsi non fuisset *Pasce oves meas*; non esse igitur verisimile, voluisse Christum formare ecclesiam quamdam et hierarchiam, cum jurisdictione compluribus praecipuis ipsius membris tributa, antequam ipsi caput destinaret. Praeterquam quod etiamsi admittatur, memoratis verbis jurisdictionem importari, alterum non deesse responsum, videlicet, ab illis non in praesentiam eam tradi, sed promitti tamquam futuram et a futuro capite membris communicandam; perinde ac si diceret alicui Deus: *Tu eris rex*; hinc non conficeretur, illum a Deo proxime Regem constitui, sed praenuntiari, regnum ex hominum electione illi conferendum.

Tertio loco sic argumentari adversarios: Apostoli acceperunt jurisdictionem a Christo, non per alium quempiam communicatam; igitur eam quoque acceperunt episcopi illorum successores. Consécutionem esse nullam; sicuti neque vim habet haec alia similis: Adamus accepit a Deo corpus, et non per alium quempiam, igitur et homo ac pariter Adami successores; et esse jurisprudentium regulam: *Non requiri in subrogato naturam illius cui subro-*

gatur, nisi secundum id quod satis est. Episcopus non esse in omnibus apostolorum successores. Hujusce rei exemplum haberi in eodem argumento, quando, tametsi episcopi Antiocheni Petro successerint, et Ephesi Joanni, nemo tamen agnoscebat in ipsis eam jurisdictionis amplitudinem, quae fuerat in Petro et in Joanne. Solum igitur episcopos successisse apostolis in potestate consecrandi; at vero Romanum pontificem successisse sancto Petro in integra potestate, quam ille distribuit minoribus praesulibus; solus enim Romanus pontifex est generalis Dei vicarius, adeoque solus ipse a Deo proxime jurisdictionem accipit, reliqui ab ipso. Eo pacto in amplis regnis, quum prorex integram supremamque potestatem a rege obtinet, ab eodem postea peculiare magistratus constitui.

Quarto loco adduci multa sacrae Scripturae testimonia, ubi Deo tribuitur episcoporum institutio, cujusmodi est apostoli dictum ad Ephesios: *Posuit Deus in Ecclesia pastores*, et quod dicitur in Actis apostolorum: *Spiritus Sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei*; parabola servi fidelis ac prudentis, *quem constituit Dominus super familiam suam*, quod jurisdictionem significat; hanc vero parabolam intelligi de episcopis, quando in ipsorum consecratione usurpantur haec verba: *Sit ille servus fidelis et prudens, quem tu Domine constitues super familiam tuam.* Dixit, nullo ex his testimoniis, quod intendebatur, probari, idque ex iis quae ipse initio observarat. Idecirco ad primum solvendum disseruit: Pastores, perinde ac cuncta reliqua bona fuisse a Deo constitutos, nimirum aut per ipsum, aut per alios, ea ratione qua similiter affirmatur, principes ac magistratus laicos ab eodem esse constitutos, tametsi non omnes ab ipso proxime. Ad alterum testimonium progressus, petiit, quonam pacto Spiritus Sanctus episcopos posuerat, num forte eos ipse tulerat, et sua quasi manu collocarat in episcopatus sede. Minime vero; sed per electionem habitam a populo, et per consecrationem ab episcopis peractam. Igitur ibi sermonem non esse de collocatione quadam, proxime a Deo posita. Ad postremum: Aut efficaciam argumenti trahi a nuda parabola, aut ab ejus

significatione; quippe quae non de Deo loquitur, sed de quodam patrefamilias; non ab ejus significatione, quippe cui satis est, fuisse constitutum a Deo episcopum supra familiam suam quocumque modo, seu proxime per se, seu remote per alios.

Solutionem parum dissimilem adhibuit aliis scripturae effatis. Unum ex his fuit, ubi Christus episcopos nominat *pastores*, dum ipsos significans dicit: *Bonus pastor vitam dat pro ovibus suis, et eas vocat nominatim, et eas educit ex ovili.* Igitur (opponebant) voluit ipsos esse pastores, adeoque voluit in ipsis jurisdictionem inesse, quum in pascendo jurisdictio exerceatur. Responsum attulit: Certum esse, voluisse Deum, ut in episcopis inesset jurisdictio, sed non illis tradita proxime ab ipso Deo, quem admodum etiam voluit alia, quorum causas proximas idem constituit. Alterum fuit, ubi apostolus inter condiciones episcopi ponit, ut ipse domum suam bene regat, ostendens hujusce rei necessitatem ea ratione: *Qui domui suae praeesse nescit, quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit?* Unde colligebant, regendi munus ex apostoli sententia ab episcopis sejungi non posse. Jam vero regere et jurisdictionem exercere, idem esse. Igitur jurisdictionem, utpote commissam episcopis in sacris literis, esse de jure divino. Postremam consecutionem negavit, si ea intelligatur esse de jure divino secundum explicationem antea positam, secundum quam est de jure divino illud dumtaxat, quod provenit a Deo absque ulla inferiori causa intermedia. Voluisse Deum, ut episcopi jurisdictionem haberent, exegisse in episcopis, ut ad eam recte exercendam essent idonei; sed noluisse illis per seipsum hoc impertiri, nec eos per seipsum ad regimen destinare, quemadmodum in scriptura numerantur dotes servi boni, nec inde conficitur, servum ab hero constituendum non esse, nec ministerio destinandum. Et quo multa in pauca redigam, per ejusmodi solutionem a plurimis similibus sacrorum voluminum testimoniis se facili negotio expedit.

Nec minus facile explicavit hac ratione adducta ex adverso dicta ss. patrum Ambrosii, Emiseni, Basili, Leonis Magni, affirmantium, episcopos eorumque potestatem

a Deo esse. **Animadvertit**, eos nunquam usos fuisse hac voce, *proxime*, **aliave** idem sonante, sed e contrario multos patrum aperte **docere**, episcoporum jurisdictionem esse a romano pontifice. Quod cum ita esset, velle se ratiocinari, perinde ac **ratiocinatus** est Bessarion cardinalis adversus Graecos in synodo Florentina, dicens: Sanctissimi sapientissimique **patres** Latini scribunt, Spiritum Sanctum a Patre Filioque **procedere**, num ipsis affigemus anathema? Minime quidem. **Neque** pariter affigendum illud est Graecis patribus, qui **scribunt**, Spiritum Sanctum esse a Patre, non facta Filii **mentionem**. Quare, si neutrum volumus, adhaereamus illi **interpretationi**, quae sola cunctos in concordiam revocans, eos tueri potest, atque affirmemus, mentem Graecorum **non** fuisse, Filium excludere, sed significare, Spiritum Sanctum a Patre procedere etiam per Filium. — Similiter **hic** res se habet (dicebat Lainus): Patres aliqui pronuntiant **jurisdictionem** episcoporum a Deo esse, alii, esse a Romano pontifice; aut necesse est fateri, eos inter se repugnare, **et** ex ipsis complures decipi in articulo tanti ponderis in **ecclesiastica** hierarchia, qui sensus nec probabilis, nec **pius** est; aut oportet ad eos conciliandos agnoscendamque **veritatem** in eo quod utrique docent, cunctos in hanc **sententiam** interpretari, episcopos per Romanum pontificem a Deo esse.

Negari non **posse**, affirmari a multis sacris doctoribus, episcoporum **potestatem** a summo pontifice derivari, idque in primis a **compluribus** praeclaris scholasticis, quibus tametsi responderetur, eos in multis rebus errasse, tamen id cuicumque **hominum** esse commune, adeoque per eam responsionem **sublatum** iri argumentum a quavis humana auctoritate **deductum**. Eos in paucis errasse, in multis verum assecutos, **praesertim** ubi eorum plurimi concordant. Ipsorum doctrinam, tamquam auctorum doctrina ac pietate praestantium **ab** academiis magni fieri et admitti; neque quod **dictionis** elegantia ipsis desit, sententiarum aestimationem **minui**. Porro ex iis tres in schola principes adduxit, **et** singulorum verba subinde recitavit. S. Bonaventuram in libro, cui titulus est, *Breviloquium*, ubi

ostendit, Romanum pontificem potestatum omnium fontem, originem ac normam esse; Durandum super quarto sententiarum dist. 24. et S. Thomam ibidem, ac praeterea in secunda secundae art. 3. quaest. 39. His addidit nonnullos veterum patrum, Leonem Magnum, adductum distinct. 19. ubi quum agatur de commisso apostolis munere a Jesu Christo, sic loquitur: Sed hujus muneris sacramentum ita Dominus ad omnium apostolorum officium pertinere voluit, ut in beato Petro apostolorum omnium summo principaliter collocaret, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet. Eundem rursus, sermone tertio de sua ad pontificatum assumptione, ubi de s. Petro ita dicit: Si quid cum eo commune voluit esse principibus, numquam nisi per seipsum dedit, quidquid aliis non negavit. Et Magnum Gregorium in capite Quanto, distinct. 63., quod sic incipit: Quanto apostolica sedes Deo auctore cunctis praelata constat ecclesiis, tanto inter multiplices curas et illa nos valde sollicitat, ubi ad consecrandum antistitem nostrum expectatur arbitrium. Quod si quid obstabat huic Gregorii testimonio, quoniam ipse recusaverit *episcopum universalem* appellari, respondit, objectum dilui ab Innocentio tertio, ubi ostendit, qua significatione Romanus pontifex dici posset episcopus universalis, et qua non posset; quemadmodum quidam ex illis patribus monuerat, esse illum Romae episcopum, eique, utpote tali, potestatem inesse in suos suffraganeos, inesse quoque primatum; atque hoc nomine antiquitus exercitam ab eo fuisse jurisdictionem in multis provinciis, ad eumque delatas complures causas Italiae, Africae, et aliarum regionum; esse denique summum pontificem, et ut summum pontificem, esse universalem, omnium superiorem. Quare dici ab Innocentio, summum pontificem esse in sua Romana ecclesia episcopum, adeoque sinendum ab ipso, ut reliqui sint episcopi in suis ecclesiis; praeterea esse universalem, quum ipsi fas sit audire et cognoscere causas omnes; sed fas non esse auferre sine causa auctoritatem episcopis jure concessam.

Peccare consecutionem, quam aliqui deducebant: Nisi

episcopi a Deo potestatem accipiant, non posse in concilio definire; et quod definiunt, fidei dogma non esse. Sufficere, eam a pontifice ipsis conferri; atque hinc fieri, legitimam non esse synodum, nisi summus pontifex illi consentiat, et synodi definitiones esse definitiones Dei, quatenus ab Romano pontifice sunt, cui Spiritus Sanctus assistit.

Adhuc contra afferri: Episcopatum esse sacramentum; igitur de jure divino: sed jurisdictio spectat ad episcopatum; igitur eam pariter esse de jure divino. Primam enuntiationem complures inficiari, opinatos episcopatum non esse ordinem sacramentalem a sacerdotio distinctum; sed a se veram putari; falsam tamen consecutionem inde confici, propterea quod omne sacramentum potest in eo, qui ipsum suscipit, sine jurisdictioe persistere. Opponi prisca temporis exemplum, quum episcopi a clero populoque eligebantur et a primatibus confirmabantur. Sed hinc potius oppositum probari, quum certum sit, primates non constitui proxime a Deo, adeoque hujusmodi potestatem a summo pontifice ipsis communicari.

Multis efficaciae non modicae hanc rationem videri: A veteribus fuit tamquam haeresis rejecta Aërii Ariani opinio, episcopos jure divino presbyteris superiores non esse. Et Martinus V. in quadam constitutione, in oecumenico concilio a se edita, damnat tamquam haeresim sententiam negantem episcoporum jurisdictioem jurisdictioe presbyterorum superiorem esse; et tamen haeresis aliud non est, nisi opinio, quae juri divino adversetur. Ad hoc solvendum dixit, haeresim Aërii in eo sitam, quod omnes presbyteros aequales ex jure divino affirmabat; adeoque summum pontificem complectebatur, qui jure divino cunctis superior est. Quod spectabat ad constitutionem Martini, observavit, ab ecclesia ut haereticos damnari eos quoque, qui aliquid loquuntur aut faciunt contra jus ecclesiasticum, ubi per id ostenditur sententia contraria alicui veritati, quae sit juris divini, et includatur in eo, quod est juris ecclesiastici. Hac ratione tamquam haereticos damnari sacrum imaginum contemptores, quia in eo contemptu Dei ac sanctorum despectus continetur.

Igitur tamquam haeresim refelli sententiam negantem jurisdictioem in episcopis superiorem comparate ad presbyteros; per id enim negatur auctoritas, quam jure divino supremus pontifex obtinet, qui episcopis majorem quam presbyteris jurisdictioem impertit.

Quaestionis explicatione objectorumque solutione sibi visus est magna ex parte corroborasse simulque persuasisse sententiam, sicuti saepe contingit; declaratio siquidem vim habet ad tribuendam speciem veritatis, solutio, ab indiciis falsitatis illam purgandam. Quare breviter postremam partem, hoc est, ejusdem probationis est prosecutus. S. patres a se productos affirmare, jurisdictioem omnem amitti posse ab episcopis, et ipsis auferri posse; igitur eam non esse ex jure divino; etenim quod est hujusmodi, ab humana voluntate ac potestate variari non potest.

Nec valere quorundam distinctionem: Esse quidem de jure divino jurisdictioem episcoporum, sed a summo pontifice ipsis materiam destinari et loca distribui, sicuti Josue terras a Deo promissas ac donatas Hebraeorum populo distribuit. Hinc deduci, a Romano pontifice nihil amplius fieri, quam fiebat ab ethnicis magistratibus, qui in uno loco flamines, in alio archiflamines, alibi protoflamines collocabant, nullam postea in ipsorum munera curam ingerentes. Quin arguit: Si ea jurisdictio esset ex jure divino, potius materiam ac dioecesim juris quoque divini futuras; quandoquidem jurisdictio quidem species est respectus; omnis autem respectus ab ea causa, a qua ipse fit, accipit pariter ut suos terminos signate respiciat; terminos vero hujusce respectus esse superiorem et subditos. Igitur si episcopi hanc definitam jurisdictioem habent a Deo, necesse foret ut hos peculiare subditos habeant a Deo et ut falso dicantur dioeceses habere a romano pontifice, adeoque neque idem possit eas illis auferre, aut commutare. Argumentatus insuper est: Si jurisdictioem accipiunt a Deo, aut eam loco terminatam, aut non terminatam accipi; ex altero absurdum nuper expensum collectum iri videlicet, non licere pontifici eam coartare, sicuti